

Sildig gyldenris (*Solidago gigantea*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Solidago gigantea*

Synonymer: *Solidago × leiophallax* Friesner, *Solidago pitcher*, *Solidago serotina*, *Solidago serotina* var. *gigantea*, *Solidago serotinoidea*, *Solidago shinersii*

Kaldenavn: Sildig gyldenris

Beskrivelse: Sildig gyldenris er en staude, der danner tætte bestande med små gule blomsterkurve med op til 10.000 blomster per plante. Sildig gyldenris bliver omkring 0,6-2 m høj, har glat ofte blådugget stængel og kurve på ca. 7 mm i diameter. Bladene er lancetformede, takkede i kanten og sidder spredt. Sildig gyldenris har glat bladunderside og opnår større biomasse i Europa end i dens naturlige udbredelsesområde i Nordamerika.

Sildig gyldenris, foto: Leif Knudsen

Forvekslingsmuligheder

Canadisk gyldenris (*Solidago canadensis*). Har en håret stængel og kurve på ca. 3 mm i diameter, mens Sildig gyldenris har glat stængel og kurve på ca. 7 mm i diameter. Canadisk gyldenris bliver omkring 0,6-1,2 m høj, mens Sildig gyldenris bliver omkring 0,6-2 m høj¹.

Almindelig gyldenris (*Solidago virgaurea*). Er dog væsentlig mindre (0,25 – 0,8 meter) og har betydeligt større blomster, der sidder i mere enkeltvis i en lodret top¹.

Rejnfan (*Tanacetum vulgare*) også kaldet Guldknap. Denne arts gule blomsterkurve er dog større (10mm i diameter), ligner knapper og dufter kraftigt. Bladene er fjersnitdelte¹.

Forvekslingsmuligheder: Fra venstre. Canadisk gyldenris. Foto Finn Okkels. Almindelig gyldenris. Foto: Leif Knudsen. Rejnfan. Foto: allearter.dk

Spredningsvej og udbredelse

Sildig gyldenris blev dyrket i Botanisk Have i 1804 (Lange). Den har spredt sig til naturen fra haver, og er almindelig i hele landet, dog mindre hyppig i Midt- og Vestjylland³. Sildig gyldenris er mere udbredt end Canadisk gyldenris, som den ofte forveksles med³.

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til ingen/lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning.

Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
3	3	3	3	2	1	12	15

Spredningspotentiale: 3 (høj). Arten er overordentlig spredningsdygtig og kan danne op til 300 skud pr. m², og producere op til 10.000 frø pr. skud¹. De vindbårne frø spredes især langs trafikerede veje. Endelig kan små stykker jordstængel også danne nye skud/kloner.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 3 (høj). Den findes stort set i alle naturtyper⁴. Den etablerer sig især på arealer, hvor dyrkning er ophørt; lossepladser, langs vejgrøfter, på tørre marker, åben skov eller fugtige enge og moser samt i rørsumpe. Ses ofte ved menneskeskabte biotoper såsom jernbaneskrånninger, haver og skovkanter. Sildig gyldenris foretrækker mere fugtige steder end Canadisk gyldenris og er f.eks. meget udbredt i sårbare overdrevsområder ved Utterslev mose⁹.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj). Danner tætte bestande, der udskygger andre planter og medfører en nedgang i plante- og dyremangfoldighed⁵. Insekter der er følsomme overfor plantesammensætningen i en naturtype anses for særligt sårbare⁶. Planten kan være alternativ vært for insekter der kan være inficeret med plantepatogener⁸. Gyldenris arterne har en allelopatisk effekt, der hæmmer andre planters vækst^{5,6}. I Fennoskandinavien er hybridisering med Almindelig gyldenris observeret, men da blomstringsperioden for arterne er forskellig, antages det for at være sjældent⁶.

Påvirkning af økosystemer: 3 (høj). Sildig gyldenris har stor negativt indvirkning på økosystemets struktur. Den danner store bestande, som giver et artsfattigt homogent landskab⁵. Gyldenris er høje, flerårige og meget konkurrencedygtige, og når de først er etableret, kan de derfor dominere et habitat længe. Deres tætte rodnet kan tømme jorden for vand og næringsstoffer og de kan forhindre/forsinke naturlig succession af træer og buske.

Økonomiske effekter: 2 (middel). Den anses for umulig at udrydde, men lokalt kan den bekæmpes ved slåning, opgravning, oprykning, græsning og sprøjtning^{5,7}. Af positive effekter kan nævnes kultivering til havebrug, honningproduktion og medicinsk anvendelse^{6,8}. Områder der overgros af Sildig gyldenris mister rekreativ værdi⁹.

Helbredseffekter: 1 (lav). Der er ikke registeret negative helbredseffekter af Sildig gyldenris.

Total score = 15

kilder

¹ Naturstyrelsens artsleksikon

<http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/artsleksikon/planter/froeplanter/blomsterplanter/gyldenris/>

Besøgt 22/06/2015 IGN1717

² Lange, J. 1999. Kulturplanternes indførselshistorie i Danmark – indtil midten af 1900-tallet, 2. udgave, DSR Forlag. IGN10

³ Fugleognatur <http://www.fugleognatur.dk/artsbeskrivelse.asp?ArtsID=4349> Besøgt 24/07/2015 IGN1718

⁴ Care4Nature <http://care4nature.dk/invasivearter/canadisk-gyldenris-sildig-gyldenris.html> Besøgt 22/06/2015 IGN1719

⁵ Nielsen, H. 2007. Forebyggelse og bekæmpelse af Invasive plantearter. Det Økologiske Råd:

http://naturstyrelsen.dk/media/nst/66755/invasive_plantearter.pdf IGN28

⁶ Kabuce, N. and Priede, N. (2010): NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet – *Solidago canadensis*. – From: Online Database of the European Network on Invasive Alien Species - NOBANIS www.nobanis.org, Date of access 22/06/2015. IGN15

⁷ Naturstyrelsen bekæmpelse <http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/invasive-arter/hvad-kan-jeg-selv-goere/bekaempelse/bekaempelse-gyldenris/> Besøgt 22/06/2015 IGN1720

⁸ CABI <http://www.cabi.org/isc/datasheet/50575> Besøgt 24/07/2015 IGN1721

⁹ Afrapportering af §3 – Registrering i 2012 og plejeplan for Utterslev Mose. Care4Nature.

<http://www.utterslevmose.net/wp-content/uploads/2013/05/Endelig-Afrapportering-Utterslev-Mose.pdf> IGN1722